

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 24. august 2026

Sak 2026/541 - Foreningen Haugsdalens Notlag - org.nr. 931 109 308 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Renate Kristiansen og Joachim Amundsen Trana

Sakens bakgrunn

- (1) Foreningen Haugsdalens Notlag (heretter «klager») søkte 31. august 2025 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024. Søknaden gjaldt et søknadsbeløp på 431 485 kroner etter dokumentert modell. Kostnadene det var søkt om kompensasjon for, var forbundet med vedlikehold eller restaurering av et nothus i Haugsneset (heretter «nothuset»).
- (2) Lotteritilsynet ba i brev 9. september 2025 om at foreningen opplyste hvem som var eier av nothuset, og ba samtidig om å få tilsendt en eventuell avtale med eier om vedlikehold av bygget og videre bruk.
- (3) Klager oversendte den etterspurte informasjonen ved e-post 15. september 2025. I e-posten fremgikk det at Inger Aasgard Tvedt er eneste eier av nothuset, ettersom de øvrige medlemmene ikke hadde mulighet eller ønske om å være med å reparere bygget.
- (4) Lotteritilsynet avslo søknaden 16. desember 2025, med den begrunnelse at de omsøkte kostnadene er knyttet til virksomhet som gir privatøkonomiske fordeler. Det vises til at hele søknadsbeløpet gjelder vedlikehold av et historisk bygg som er i privat eie.
- (5) Klager påklaget vedtaket 29. desember 2025. Klager anfører at kostnadene ikke er av privat karakter. Det vises til at prosjektet ikke gjelder en bolig eller et våningshus, men et enkelt sjøhus uten vei, isolasjon, innlagt vann eller elektrisitet. Nothuset har ingen funksjon som privat bolig, og gir derfor ikke eieren noen økonomisk gevinst. Formålet med gjenopprettingen av nothuset er å bevare dets kulturhistoriske verdi, og legge til rette for bruk og aktivitet for allmennheten. Arbeidet er utført med gamle byggemetoder for å ivareta lokal byggeskikk, hvilket har gjort prosjektet mer kostbart og tidskrevende. Dersom formålet hadde vært privatøkonomisk, ville det vært både enklere og rimeligere å bygge et nytt sjøhus.
- (6) Det vises videre til at foreningen ble opprettet for å avløse et gammelt sameie som ikke lenger var i stand til å ivareta nothuset. Nothuset stod til nedfalls og ble reddet akkurat i tide. Eier hadde ikke økonomisk insentiv til å redde nothuset, ettersom kostnadene var høye og den privatøkonomiske verdien var særdeles lav. Foreningen har inngått en avtale med Kløvheim bygdelag for å skape aktivitet i bygget, særlig rettet mot barn og unge, og

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Vestre Strømkaien 13
5008 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

formidling av kysthistorie. Prosjektet er gjennomført med betydelig frivillig innsats og dugnadsarbeid. At prosjektet har mottatt offentlig støtte underbygger at det er vurdert som et kulturbevaringsprosjekt med stor samfunnsnytte. Avslaget er direkte til hinder for foreningens formål om å skape liv, frivillighet og økt aktivitet. Foreningen blir sittende igjen med en stor merverdiavgiftskostnad og vil dermed ikke ha økonomisk handlingsrom til å realisere planene om aktivitet for allmennheten. I stedet må all tid og ressurser brukes på gjeldshåndtering, hvilket er i strid med formålet med ordningen.

- (7) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen og sakens dokumenter med innstilling 5. mars 2026 til Lotterinemnda for behandling, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33.
- (8) Klager sendte i brev 17. mars 2026 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Det vises til at foreningen ønsker å fortsette å redde og vedlikeholde hus som tilhører gården på Tveito, og at dette ikke er mulig dersom foreningen ender opp med én halv million kroner i lån for hvert hus. Det vises videre til at kulturminnefondet har oppfordret foreningen til å søke om støtte på nytt for nye prosjekter, ettersom de mener foreningen gjennomførte restaureringen av nothuset på en svært god måte. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (9) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften). Forskriften er nå opphevet, men var gjeldende for søknadsrunden 2025.
- (10) Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet, og den skal kompensere for kostnader frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (11) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 at søknadsgrunnlaget skal beregnes av totale driftskostnader etter avgrensninger og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6.
- (12) Det ytes ikke kompensasjon for kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- (13) Det fremgår av forskriften § 3 tredje ledd bokstav d at det ikke gis kompensasjon for virksomhet som gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter.
- (14) Lotterinemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Etter forvaltningsloven § 34 siste ledd kan Lotterinemnda treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til Lotteritilsynet for helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (15) Foreningen Haugsdalens Notlag sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2025 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024.

- (16) Frivillige organisasjoner kan få merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften § 3 første ledd. Etter forskriften § 3 tredje ledd bokstav d gis det imidlertid ikke kompensasjon til virksomhet som gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter.
- (17) I høringsnotat 11. desember 2017 punkt 2.4.2 uttalte Kulturdepartementet følgende om formålet med og praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav d:
- «Det er ikke intensjonen med ordningen at privatøkonomiske interesser eller virksomhet av privat karakter skal motta kompensasjon. For å sikre at midlene kommer reell frivillig virksomhet til gode vil departementet tydeliggjøre dette i forskrift. I dagens ordning kan for eksempel ikke veilag eller antennelag motta kompensasjon, da disse arbeider for medlemmenes privatøkonomiske interesser. Tilsvarende skal heller ikke organisasjoner motta kompensasjon for kostnader knyttet til vedlikehold av fellesarealer og andre kostnader knyttet til bolig, vedlikehold og snøbrøyting av private veier og andre kostnader knyttet til private eiendeler, interesser ol.»
- (18) Foreningen Haugsdalens Notlag ble opprettet i 2023 for å avløse et eldre sameie som ikke lenger var i stand til å ivareta nothuset. Det fremgår av klagers vedtekter § 1 at nothuset tidligere var eid av medlemmer i Haugsdalen Notlag. Etter at alle medlemmene med unntak av ett frasa seg sin andel i nothuset, har bygget gått over i privat eie. Nothuset er eid av foreningens styremedlem, Inger Aasgard Tvedt. De øvrige styremedlemmene er eiers datter, Irene Tvedt Misje, og en person med samme mellomnavn og etternavn som eier av nothuset. Irene Tvedt Misje er styreleder i foreningen og prosjektleder for restaureringsarbeidet. Det fremgår av klagers transaksjonsliste og årsregnskap for 2024 at de omsøkte kostnadene utelukkende er knyttet til vedlikehold av nothuset.
- (19) Klager har inngått en bruksavtale med eier av nothuset. I henhold til punkt 1 i avtalen har foreningen bruksrett til nothuset i 20 år. Bruksretten gis vederlagsfritt, mot at foreningen finansierer og gjennomfører istandsetting og vedlikehold av nothuset, jf. avtalens punkt 3. Det fremgår av avtalens punkt 9 at ved avtalens utløp, skal nothuset tilbakeføres til eier i god og forsvarlig stand, med mindre annen avtale inngås. Hvis foreningen opphører, faller avtalen bort, og eier overtar det hele og fulle ansvaret for bygget, jf. avtalens punkt 10.
- (20) Det kan ikke utelukkes at kostnader knyttet til vedlikehold eller restaurering av bygg med kulturhistorisk verdi kan være kompensasjonsberettiget, selv om det aktuelle bygget er eid av en privatperson. Dette kan blant annet være tilfellet hvis det aktuelle bygget skal brukes til samfunns- og allmenntilgode formål, og eier i praksis ikke har noen økonomisk interesse i at bygget blir vedlikeholdt.
- (21) Lotterinemnda ser at klagers virksomhet har til formål å ivareta lokal kulturarv, og tilrettelegge for formidling av kysthistorie og aktiviteter i nærmiljøet. Slik denne saken er opplyst, fremstår det likevel som at eieren av nothuset, styret i foreningen eller enkelte av styremedlemmene har egne privatøkonomiske interesser i at bygget blir restaurert og vedlikeholdt. Bruksavtalen innebærer at foreningen påtar seg ansvaret for arbeidet og kostnadene forbundet med restaureringen av nothuset. Deretter får eieren tilbake den eksklusive disposisjonsretten over nothuset ved avtalens utløp, hvis avtalen sies opp eller foreningen oppløses. I en slik situasjon må kostnadene til vedlikeholdet av nothuset anses å være kostnader som eier normalt selv må forventes å dekke. Arbeidet vil også øke eiendommens markedsverdi, selv om vedlikeholdet ikke nødvendigvis vil gi den samme

verdiøkningen som i mer urbane strøk. Som følge av at klagers styremedlemmer består av eier av nothuset, og andre som fremstår å være i nær familie med henne, er det også tette bindinger mellom eier av bygget og foreningen som er ansvarlig for restaureringen.

- (22) Lotterinemnda har etter dette kommet til at klagers kostnader til vedlikehold av nothuset er knyttet til virksomhet som gir privatøkonomiske fordeler, og at kostnadene dekker det som normalt må anses for å være kostnader av privat karakter, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav d.
- (23) Lotterinemnda er for øvrig enig med Lotteritilsynet i at dersom foreningen gjennomfører aktiviteter for allmennheten i eller rundt eiendommen, vil driftskostnader knyttet til denne delen av virksomheten trolig kunne inngå i søknadsgrunnlaget ved fremtidige søknader om merverdiavgiftskompensasjon.

Konklusjon

- (24) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur